

Otwarte dane badawcze w projektach naukowych na przykładzie NCN

Magdalena Szuflita-Żurawska

Gdańsk, 10.10.2019

Centrum Kompetencji i Otwarte Dane Badawcze

Konsultacje
Szkolenia
InfoKit

Archiwizacja
danych

Sprawdzanie wymagań
agencji finansujących
badania oraz
wydawców czasopism
naukowych

Koszty
kwalifikowane, czy
koszty pośrednie?

Plan zarządzania
danymi –
konsultacje oraz
formatka dla
pracowników PG

Cytowanie
danych
badawczych

Narzędzia

Otwarte dane badawcze w konkursach grantowych (przykłady)

- Horyzont 2020
- ERC (European Research Council)
- Netherlands Organisation for Scientific Research (NOW)
- The Research Council of Norway (RCN)
- Science Europe – GUIDE

Wymagania NCN względem otwierania danych

- 3.04.2019 – list otwarty Dyrektora Narodowego Centrum Nauki Zbigniewa Błockiego, w którym zapowiada wprowadzenie do konkursów grantowych NCN formularza, który zawierać będzie skrócony plan zarządzania danymi badawczymi (*ang. data management plan*)
- **Plan ten ma być uzupełniony na etapie składania raportu końcowego i oceniany po zakończeniu realizacji projektu**
- Zasady te zaczęły obowiązywać od czerwca 2019 roku, kiedy można było zacząć składać wnioski w konkursach wrześniowych

Plan zarządzania danymi?

Plan zarządzania danymi. Co tak NAPRAWDĘ myślą o tym naukowcy?

- (...) **jest tak bez sensu że ciężko mi wkładać serce w (...)**
- Jest to dość długa sekwencja pytań dotyczących otwartego udostępniania danych (...)
- Uczelnia to nie korporacja, nie jest mi potrzebna umiejętność tworzenia business planów
- Pierwszy raz w formularzu pojawiła się do wypełnienia taka opcja i szczerze mówiąc nie wiem, które części nas dotyczą (...)
- Zwracam się z prośbą o pomoc w wypełnieniu formularza Plan zarządzania danymi w Sonata-bis, a dokładnie:

Tutaj został wklejony CAŁY
formularz dotyczący
udostępniania danych
badawczych

Jakie informacje musi zawierać plan zarządzania danymi we wnioskach składanych w konkurach NCN?

- Formatka (template) przygotowana na podstawie [SCIENCE EUROPE](#)
- Plan zarządzania danymi wypełnia się w języku angielskim
- Dostępne są instrukcje w języku polskim oraz angielskim
- 6 głównych zagadnień do opisanie w planie zarządzania danymi

Plan zarządzania danymi

1. Opis danych oraz pozyskiwanie lub ponowne wykorzystanie dostępnych danych
  - 1.1 W jaki sposób będą pozyskiwane lub wytwarzane nowe dane lub ponownie wykorzystywane dane już istniejące?
  - 1.2 Jakie dane (tj. rodzaje, formaty, objętości) będą pozyskiwane lub wytwarzane w projekcie?
2. Dokumentacja i jakość danych
  - 2.1 Jakie metadane i dokumentacja (np. metodologia oraz sposoby pozyskiwania i organizacji danych) będą towarzyszyć danym w projekcie?
  - 2.2 Jakie planują Państwo zastosować środki kontroli jakości?
3. Przechowywanie i tworzenie kopii zapasowych podczas badań
  - 3.1 W jaki sposób w trakcie projektu będą przechowywane dane i metadane? W jaki sposób będą tworzone ich kopie zapasowe?
  - 3.2 W jaki sposób zostanie zapewnione bezpieczeństwo i ochrona danych wrażliwych w okresie trwania projektu?

Plan zarządzania danymi

4. Wymogi prawne, kodeksy postępowania

4.1 Jeżeli będzie miało miejsce przetwarzanie danych osobowych, w jaki sposób zostanie zapewniona zgodność z przepisami dotyczącymi danych osobowych oraz ich ochrony?

4.2 W jaki sposób planują Państwo zapewnić zgodność z innymi przepisami, takimi jak prawa własności intelektualnej i prawa własności? Jakie przepisy znajdują w tym przypadku zastosowanie?

5. Udostępnianie i długotrwałe przechowywanie danych

5.1 Kiedy i w jaki sposób będą udostępniane dane z projektu? Czy istnieją ewentualne ograniczenia i zakazy dotyczące ich udostępniania?

5.2 Jak będzie wyglądać selekcja danych przeznaczonych do utrwalenia i gdzie będą one długoterminowo przechowywane (np. w repozytorium danych, archiwum)?

5.3 Jakie metody lub oprogramowanie umożliwiają dostęp do danych i korzystanie z danych?

5.4 W jaki sposób zagwarantują Państwo stosowanie unikalnego i trwale przypisanego identyfikatora (takiego jak cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego (DOI)) dla każdego zbioru danych?

6. Zadania związane z zarządzaniem danymi oraz zasoby

6.1 Kto będzie odpowiadał za zarządzanie danymi (tj. kto będzie ich opiekunem)?

6.2 Jakie zasoby zostaną przeznaczone na cele zarządzania danymi i zagwarantowanie przestrzegania zasad FAIR?

Plan zarządzania danymi - problemy naukowców na PG (na podstawie wniosków przesłanych do sprawdzenia)

- Brak świadomości, które dane chcemy udostępnić i w jaki sposób?
- Brak doświadczenia w tworzeniu planów zarządzania danymi
- Brak zdefiniowanych procedur dotyczących np. przechowywania danych
- Wykorzystywanie infrastruktury komercyjnej do udostępniania danych badawczych np. Dropbox, Microsoft Suite, Google Drive, która nie jest do tego przystosowana
- Kwestie prawne – np. licencje, udostępnianie danych medycznych (wymagane zgody, bardziej restrykcyjne wymagania dotyczące udostępniania, przetwarzania i archiwizacji danych)

Plan zarządzania danymi – Centrum Kompetencji

- Nawiązanie współpracy z Biurem Projektów PG
- Konsultacje z naukowcami, którzy składali wnioski grantowe w konkursach grantowych
- Wypracowanie formatki dla pracowników Politechniki Gdańskiej, która zawiera elementy wspólne do wykorzystania przez naukowców podczas tworzenia planu zarządzania danymi (przede wszystkim informacje dotyczące repozytorium Most Danych, licencje, archiwizacja)
- Pomoc przy wypełnianiu planu zarządzania danymi – ewaluacja i akceptacja

Plan zarządzania danymi – problemy zgłoszone do NCN

- Niezrozumiałe tłumaczenie niektórych pojęć/zagadnień z języka angielskiego na język polski np. data steward – opiekun danych
- Mały limit znaków (400) w poszczególnych sekcjach – UWAGA ZMIANA od nowych konkursów 1000 znaków
- Brak świadomości, czym jest plan zarządzania danymi
- Brak informacji o wprowadzeniu **OBOWIĄZKOWEGO** planu zarządzania danymi w grantach NCN
- Brak infrastruktury i bazy treningowej
- Brak formatki NCN w narzędziach DMP
- Brak informacji nt. ewaluacji planów i ich monitorowania
- Brak informacji nt raportu końcowego

Projekt
„*MOST DANYCH: Multidyscyplinarny Otwarty System Transferu Wiedzy
– etap II: Open Research Data*”
współfinansowany jest
z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020

Dziękuję za uwagę